

POLSKIE CENTRUM PRAWA KOSMICZNEGO ROŚNIE W SIŁĘ. KONFERENCJA NAUKOWA W WARSZAWIE

W piątek 15 listopada w Collegium Iuridicum II na Uniwersytecie Warszawskim miała miejsce konferencja naukowa „Aktualne wyzwania prawa kosmicznego a bezpieczeństwo międzynarodowe”. Przy tej okazji doszło do oficjalnego podpisania listów intencyjnych w sprawie przystąpienia kolejnych krajowych uczelni do struktur Polskiego Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa.

Konferencja naukowa „Aktualne wyzwania prawa kosmicznego a bezpieczeństwo międzynarodowe” rozpoczęła się uroczystym przekazaniem prezydencji w Polskim Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa przedstawicielom Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Dotychczasową jednostką wiodącą Centrum był od momentu zawiązania organizacji (29 maja 2017 roku) Instytut Prawa Międzynarodowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego - gospodarz trwającej konferencji. Osobą reprezentującą WPIA UW w tej roli była Wicedyrektor Instytutu Prawa Międzynarodowego, dr hab. prof. nadzw. Katarzyna Myszone-Kostrzewa.

Listy intencyjne o woli przystąpienia do Centrum podpisali natomiast przedstawiciele Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Szkoły Głównej Służby Pożarniczej. Ze strony zachodniopomorskiej uczelni akces potwierdziła Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Szczecińskiego, dr hab. Ewelina Cała-Wacinkiewicz, potwierdzając przystąpienie swojego Wydziału Prawa i Administracji. Ze strony SGSP porozumienie sygnował natomiast Rektor-Komendant nadbryg. dr hab. inż. Paweł Kęпка.

"Dzisiaj w naszym Centrum skupiamy 10 szkół wyższych, Polską Akademię Nauk [...] bardzo cieszymy się, że będą przystępowały kolejne" - wskazała w swoim wystąpieniu powitalnym prof. Myszone-Kostrzewa. Dwie nowo przyjęte jednostki akademickie stały się w tym kontekście 11. i 12. reprezentantem grona uczelni zaangażowanych w działalność Polskiego Centrum Prawa Kosmicznego im. Manfreda Lachsa. Poza nimi, w skład organizacji wchodzi już od dnia powołania jej do życia liczne inne podmioty, instytucjonalne oraz badawcze.

Fot. WPiA-Uniwersytet Szczeciński [wpia.usz.edu.pl]

Jako główny cel działania Centrum wskazuje się stworzenie forum spotkań, wymiany myśli i rozwoju dyskursu dotyczącego problematyki prawa kosmicznego oraz organizowanie badań naukowych i przedsięwzięć popularyzujących tę dziedzinę. Wśród członków-inicjatorów działalności Centrum znalazły się: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komitet Badań Kosmicznych i Satelitarnych PAN, Instytut Prawa Międzynarodowego, Unii Europejskiej i Stosunków Międzynarodowych WPiA Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Zakład Prawa Gospodarczego Szkoły Głównej Handlowej, Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego WPiA Uniwersytetu Rzeszowskiego, Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego WPiA Uniwersytetu Gdańskiego, Katedra Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, Katedra Prawa Cywilnego i Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego i Prawa Europejskiego Uniwersytetu Śląskiego. Oprócz tego, partnerem merytorycznym i sygnatariuszem listu intencyjnego w sprawie powołania Polskiego Centrum Prawa Kosmicznego była również Polska Agencja Kosmiczna.

Czytaj też: [Prawo i polityka w kosmosie tematem warszawskiej konferencji](#)

Merytoryczną część wydarzenia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego otworzyło wystąpienie inauguracyjne Przewodniczącego Podkomitetu Prawnego w Komitecie ds. Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej ONZ (Committee on the Peaceful Uses of Outer Space, COPUOS), ambasadora Andrzeja Misztala. "Żyjemy w czasach, kiedy szereg ważnych państw oraz regionalnych organizacji międzynarodowych umieszczają przestrzeń kosmiczną w swoich

doktrynach obronnych, a temat militaryzacji kosmosu, w szerszym lub węższym politycznym zakresie, zaczyna odgrywać coraz większą rolę w debacie międzynarodowej" - zaznaczył główny gość konferencji już na samym początku swojej wypowiedzi. "W tym kontekście podkreślenie roli prawa międzynarodowego w regulacji pokojowej współpracy w kosmosie jest obowiązkiem komitetu COPUOS" - uzasadnił ambasador Misztal.

Na początkowym etapie swojej działalności Podkomitet Prawny COPUOS, dowodzony przez kolejne 22 lata przez moich wielkich poprzedników - Manfreda Lachsa i mojego mentora, Eugeniusza Wyznera [...] zdołał wypracować pięć traktatów. Z biegiem czasu multilateralizm, który jest podstawą funkcjonowania Organizacji Narodów Zjednoczonych, a ma wbudowany w siebie kluczowy instrument polegający na podejmowaniu decyzji w drodze konsensusu, zatrzymał ten proces normotwórczy, zastępując go do dziś włącznie tworzeniem norm o charakterze niewiążącym - i to w najlepszym wypadku. Brak wiary w skuteczność Podkomitetu Prawnego doprowadza także do powstawania jednostronnych inicjatyw narodowych, takich jak ustawodawstwa krajowe dotyczące eksploracji i wydobywania zasobów kosmicznych, a także inicjatyw poza ONZ, w wąskich grupach państw.

Ambasador Andrzej Misztal, Przewodniczący Podkomitetu Prawnego COPUOS (Komitetu ONZ ds. Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej)

"Rosnąca rola innych niż państwa aktorów, w tym organizacji regionalnych i firm prywatnych powoduje, że inicjatywy podejmowane poza COPUOS skupiają nie tylko państwa, lecz także inne podmioty" - wskazał polski przedstawiciel przy Komitecie ds. Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej. "Powstaje więc pytanie, czy obecnie obowiązujące normy prawnomiędzynarodowe są wystarczające" - wskazał Misztal. Podkreślił w tym kontekście również, że wśród państw zdarza się przekonanie o wystarczającym poziomie obecnego międzynarodowego uregulowania prawa kosmicznego oraz braku konieczności tworzenia nowych norm prawnych w tym zakresie. Jak jednak przyznał, jest to przekonanie, z którym "trudno się zgodzić", gdyż międzynarodowe prawo kosmiczne pozostaje nadal tworem niedoskonałym i niedokończonym. Jak podkreślił, system ten powinien odpowiadać w większym stopniu potrzebom oraz konsekwencjom rozwoju technologicznego, a także oczekiwaniom państw. W takich okolicznościach mają zyskiwać na znaczeniu niewiążące dokumenty międzynarodowe, takie jak przygotowywane przez COPUOS zasady, deklaracje, a także uchwały Zgromadzenia Ogólnego ONZ i niekiedy wytyczne.

Czytaj też: [Orbitalne zasady walki. Siły kosmiczne a prawo międzynarodowe \[ANALIZA\]](#)

Przebiegowi dalszej części konferencji prawa i bezpieczeństwa kosmicznego na WPiA UW nadały tok wystąpienia licznych pracowników naukowych i doktorantów z różnych zaangażowanych polskich ośrodków akademickich. Mieściły się one w następujących zakresach tematycznych:

- odpowiedzialność państwa za działalność kosmiczną,
- prawo karne w przestrzeni kosmicznej,

- zarządzanie granicami Unii Europejskiej z wykorzystaniem systemów satelitarnych,
- analiza wybranych aspektów problematyki zabezpieczeń międzynarodowych na sprzęcie kosmicznym w prawie międzynarodowym,
- status prawny podmiotów prywatnych w międzynarodowym prawie kosmicznym i turysty kosmicznego,
- popularyzacja eksploracji kosmosu,
- regulacja prawna w relacjach publicznych jako inspiracja dla rozwiązań między podmiotami prywatnymi w przestrzeni kosmicznej,
- problematyka prawna wytworów wykorzystujących warunki oraz surowce kosmiczne.